

BOGU i OJCZYŹNIE

Duszpasterstwo harcerstwa na Białorusi - NR. 3

KWIECIEŃ 1996

23 kwiecień

Patron Harcerzy Św. Jerzy

Historia nie wiele mówi nam o życiu św. Jerzego. Żył pod koniec III wieku, prawdopodobnie w Dalmacji /dziś jest to teren Rumunii/. Był bliskim, może nawet zaufanym oficerem gwardii cesarza Dioklecjana, prześladowcy chrześcijan. Został ścięty, prawdopodobnie w 306r, za odmowę złożenia ofiary bożkom, gdyż jako nawrócony na chrześcijaństwo wyznawał wiarę w jednego prawdziwego Boga.

Mógł uniknąć śmierci, gdyby tylko dla pozorów, zewnętrznie, udawał oddawanie czci bożkom, ale nie chciał kłamać. Poniósł męczeństwo w obronie prawdy i wierności Bogu. Już pod koniec IV wieku było w ówczesnym Kościele około 300 kościołów pod wezwaniem św. Jerzego.

W diecezji Grodzieńskiej w szczególny sposób jest czczony św. Jerzy w natępujących kościołach

lub kaplicach: Bielica, Nowa Ruda, Ossowo, Przełom k/Grodna, Subotniki, Zdzięcioł. Jest On też szczególnie patronem archidiecezji białostockiej. Jego podobizna jest wpisana w herb stolicy Rosji - Moskwy.

Dla harcerzy św.Jerzy jest nie tylko Patronem - Opiekunem, ale stanowi również wzór do naśladowania. Daje bowiem przykład, jak być wiernym Panu, większemu od władcy ziemskiego; jak być wiernym prawdzie, choćby przyszło za to płacić najwyższą cenę.

Życzę Ci, Droga Druhu i Drogi Druhu, aby św.Jerzy pomógł Ci zwyciężyć siebie, odrzucić zło, iść na spotkanie Chrystusa.

Twój duszpasterz *Stawaga plm*

Dla Poblogosław, Męczenniku,
dzień radosny Twego święta!
Dzień zwycięstwa nad ciemnością,
i nad katem, nad sędziami...
Dzień spotkania z twoim Panem!

/z Hymnu na dzień św.Jerzego/

MODLITWA: Panie, wysławiamy Twoją moc i prosimy, aby św.Jerzy, wierny naśladowca Twojej Męki, był i dla nas wspaniałomyślnym obrońcą w naszej słabości. Przez Chrystusa Pana naszego. Amen.

JERZY = GEORGUS = GIORGIO = JURA

/c.d./

KS. PRAŁAT DR. KAZIMIERZ
LUTOŚLAWSKI

— x. JAN ZAWADA —

TWÓRCA
KRZYŻA
HARCERSKIEGO

W dniu 13 lutego 1910 roku pisze do matki z seminarium, że niedługo będzie miał obłóczyny. Świecenia kapłańskie otrzymuje w dniu 23 czerwca 1912 roku po ukończeniu studiów teologicznych w Szwajcarii. W 1914 roku uzyskuje kolejny doktorat, tym razem z teologii i filozofii. W roku 1915 zostaje podniesiony do godności Prałata Jego Świątobliwości.

W międzyczasie wspólnie z dh Andrzejem Małkowskim i innymi kładzie podwaliny pod polskie harcerstwo - tworząc polski skauting. 22 maja 1911 roku zorganizowano trzy drużyny skautowe: I Lwowską im. T.Kościuszki - drużynowy Czesław Pieniążkiewicz, II Lwowską im.Chodkiewicza - drużynowy Franciszek Kapałka, III Żeńska im.Platerówny - drużynowa Olga Drahonowska.

Podczas wakacji 1911 roku zakłada i prowadzi

drużynę skautową dla dzieci kuracjuszy przebywających na leczeniu w Zakładzie dra Tarnowskiego w Kosowie, tzw. drużyna wakacyjna. We wrześniu 1911 roku powstały zastępy skautowe przy szkole Kopczyńskiego /późniejsza III/. Pracowali tam: Kazimierz Morris z Kazimierzem Lutosławskim, Zdzisław i Andrzej Zalewscy oraz kapelan szkolny ks. Jan Mauserberger.

W odpowiedzi na ogłoszony konkurs w pierwszym numerze lwowskiego "Skauta" z 15.10.1911 r. wysłał swój projekt na polską odznakę skautową. Projekt zajmuje III miejsce. W rok później projekt Kazimierza Lutosławskiego po pewnych poprawkach zostaje zatwierdzony. W dwa lata później w Warszawie po raz pierwszy wręczono krzyż harcerski obowiązujący po pewnych modyfikacjach do dziś. "Po ukończeniu tego projektu Kaziu wyszedł od siebie z pokoju, pokazywał go domownikom, cieszył się..." - tak wspominała te chwile Hanna Zalewska, córka Mariana Lutosławskiego.

Symbolikę krzyża tak opisuje sam autor w książce "Czuj Duch" wydanej 1913 r. w Krakowie: "Wieniec z dębu i wawrzynu oznacza cele do zdobycia: siłę i umiejętność, sprawność i wiedzę. Oplata on główny symbol skautowy: Krzyż z hasłem - Czuj! - kształt tego krzyża jest dawny: takiego użyto do naszego orderu waleczności - Virtuti Mi-

litari; uprzytamnia on szczególnie obowiązki dzielności. Ma on po środku kółko - symbol doskonałości, a w nim gwiazdę promienną, jakoby światło przewodnie - ad astra! A sam krzyż znaczy per aspera, bo wskazuje drogę ciężką, cierniami walki z własnymi słabościami usłaną, a przytem oznacza też gotowość do tej walki i do wszelkich poświęceń - aż do męczeństwa za wiarę, aż do śmierci za Ojczyznę: Bóg i Ojczyzna są treścią wewnętrzną tego znaku. Hasło - czuj! - na nim, to pobudka, ostrzeżenia; oznacza gotowość ducha do pracy nieustannej.

/c.d.n./

opracował Henryk Karwowski hm

Modlitwa Harcerska

S. Bugajski

1. O Pa-nie Bo-że, Oj-cze nasz, w o-pie-ce
swej nas miej! Har-cer-skich serc Ty drgnie-
nia znasz, nam po-móc za-wsze chciej! Wszak
Cie-bie i Oj-czy-znę, mi-łu-jąc chce-my żyć.
Har-cer-skim pra-wom w ży-cia dniach wier-
ny-mi zaw-sze być. ny-mi zaw-sze być!

MODLITWA HARCERSKA

1. O Panie Boże, Ojczy nasz,
w opiece swej nas miej.
Harcerskich serc Ty drgnienia znasz,
nam pomoc zawsze chciej.

Wszak Ciebie i Ojczyznę
miłując chcemy żyć.
Harcerskim prawom w życia dniach
wiernymi zawsze być.

2. O daj nam zdrowie dusz i ciała,
swym światłem zgłusz w nas noc.
O, daj nam hart tatrzańskich skał
i twórczą wzbudź w nas moc.

Wszak Ciebie...

3. Przed nami jest otwarty świat,
a na nim tyle dróg.
Wszak wiele ścieżek kusi nas,
lecz dla nas tylko Bóg.

Wszak Ciebie...

Z HISTORII GRODZIĘNSKIEGO HARCERSTWA

(Przedruk z „Głosu Piłsudskiego” Nr 9)

Pierwsza męska drużyna harcerska powstała w Grodnie 4 stycznia 1917 r. przy szkole polskiej im. króla Stefana Batorego. Jej drużynowym był A. Gasperski. Pierwsze Przyrzeczenie harcerze grodzieńscy złożyli 4 marca tegoż roku, zaś 28 października 1917r. drużynę tę przyłączono do Okręgu Wileńskiego. Warunki pracy harcerskiej były ciężkie - ze względu na trwającą okupację niemiecką. Jednak praca trwała. Organizowano wycieczki do Pyszek, Sekretu, Poniemunia. Harcerze weszli także w skład szkolnego oddziału samoobrony Ziemi Grodzieńskiej. Nocą zimową roku 1918/19 - czternastu chłopców po kryjomu opuściło domy rodzinne, by przyłączyć się do oddziału polskiej kawalerii pod dowództwem Cze-
czułowicza. Po wojnie - nastął czas pracy pokojo-

wej dla odrodzonej Polski. Drużyna im. Batorego wznawia działalność dnia 20 lutego 1921r. Drużynowym był wówczas dh Z.Tomaszewicz, dowodząc pod koniec kwietnia 1921r - już czterdziestoma harcerzami. Powstają lokalne drużyny - i po utworzeniu w roku 1927 hufca w Białymstoku - drużyny harcerskie grodzieńskie zostają przyłączone do niego. Hufiec grodzieński utworzono dnia 19 grudnia 1922r, a jego komendantem zostaje dh Wł.Latoszek.

Harcerstwo w Grodnie rozwija się bardzo pręźnie. Piąta drużyna męska im. Romualda Traugutta powstaje dnia 15 stycznia 1923r, a potem jeszcze - 13 Drużyna Żeglarska.

Pierwsza drużyna żeńska im.Emilii Plater - rozpoczęła swą pracę w lutym 1920r. W roku 1933 działają w Grodnie już dwa hufce żeńskie: I hufiec Grodno-Miasto i II-gi hufiec Grodno-powiat i Sokółka. Podobnie zorganizowane były hufce męskie. Harcerstwo grodzieńskie brało udział w Zlocie w Spale w r.1935 w 35-lecie harcerstwa.

Harcerze z Grodna mieli również swą piosenkę o swoim mieście:

Wszak każda wie istota,
że Paryż słynie z mód;

Indura słynie z błota,
a Druskienniki z wód,
Wenecja ma gondole,
a Toruń słynie z ciast,
zgadnijcie, które wolę
z tych najpiękniejszych miast?

To Grodno znał bystrych Niemna fal,
Grodno, w nim co dzień koncert, bal.
Grodno, kocham Grodno,
w nim humor skrzy, dźwiękowce trzy.

To Grodno znał bystrych Niemna fal,
Grodno, w nim co dzień koncert, bal,
Grodno, kocham Grodno,
największą z twierdz harcerskich serc.

W Bombaju żony błędną,
gdy do nich mówi bej.
Znam miast tylko jedno,
gdzie baby wodzą rej.

To Grodno...

Szczególą dumą napawał grodzieńskich har-
cerzy wzór czapki harcerskiej, odmienny od używa-
nej... rogatywki. Harcerze Grodzieńszczyzny - ja-
ko jedyni w Polsce, używali czapki, zwanej "bato-

rówką" na cześć króla Stefana Batorego.

Obozy letnie organizowano najczęściej w Je-
ziorach. Również obozy wędrowne cieszyły się po-
pularnością. Niektóre drużyny organizowały również
obozы wędrowne, spływy kajakowe i obozy żeglars-
kie.

Tak wygląda - bardzo skrócona historia gro-
dzieńskiego harcerstwa.

TROPY HARCERSKIE NA BIAŁORUSI

/c.d./

29 czerwca 1991r

50 rocznica męczeńskiej śmierci ks. Tomasza
Kalińskiego, kapelana harcerstwa, którego mogiła
znajduje się przy kościele parafialnym w Między-
rzeczu k/Zelwy. Po Mszy św. odbyły się obrzędy
żałobne przy grobie księdza Tomasza.

12 listopada 1991r

Spotykam się z harcerzami w Grodnie na aka-
demii okolicznościowej zorganizowanej przez ZPB
w 73 rocznicę odzyskania Niepodległości Polski.

10 grudnia 1991r

Na zbiórkach harcerskich w Grodnie nie wiele się dzieje. Wciąż brak harcówki, a przynajmniej wolnej sali na czas zbiórek. Drużynowy albo się spóźnia, albo zbyt zaangażowany zajęciami na uczelni, opuszcza zbiórki, nie uprzedzając o tym pozostałych druhów.

31 grudnia 1991r

Goszczę u siebie ks. Edwarda z Wołkowyska, który przybył wraz z dhem Jackiem Myszkowskim podharc mistrzem z Warszawy. Nawiązaliśmy bliższy kontakt z dhem Jackiem celem ścisłej współpracy dla wskrzeszenia harcerstwa na Białorusi, szczególnie na Ziemi Wołkowyskiej.

4 lutego 1992r

Spotkanie z harcerzami w Grodnie, którzy nadal nie mają własnego miejsca na zbiórki. Spotykają się na korytarzu domu chemików.

"Huragan"

c.d.n.

Wszelką korespondencję należy kierować na adres:

Гродненская обл.
Зельвенский р-н
231932 Мижерици
от. Ян Боньковский

12

